

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: *Histrió*

Cím: *Budavár kulcsai*

Forrás: *Ujirradat*

Bp.
(Helv)

1920. 7. 18
(Idő)

(Köt. v. füz.) (Oldal...)

Osztályozás

Tárgy

9.439

Hely

Idő

"1526"

Személy

Közp. nyomt. XX. cs.

Budavár Kulcsai.

A Konstantinápolyi Magyar Tudományos Intézet kiadványainak egyik legutóbbi füzeté fekszik előttem és sok igen furcsa és a mai napokra is tanulságos dolgot olvasok ki belőle.

Mikor 1526. augusztus 29-én I. Szuliman Mohácsi-nál a magyar sereget megverte és megsemmisítette és II. Lajos magyar király a csatatérről való menekülés közben lelte halálát, a győzelmes török ellenállást többé nem találva, folytatta előnyomulását az ország fővárosa felé. Szeptember 10-én vonult be Budára, mely önként nyitotta meg előtte kapuit.

Kemalpasazade jegyezte föl, hogy a törökök közeledtére Buda összes előkelő lakói elmenekültek, csak az alsóbb néposztályok — főleg a zsidók — maradtak ott, akik Ibrahim basának, a nagyvezérnek és a hadsereg parancsnokának, mikor az a falak előtt megjelent, a város kulcsait átadták. Ezek a kulcsok ma is lappanganak valahol a török császári kincstárakban, amint ezt J. H. Mordtmann részletesen kifejti.

Hogy kik lehettek a kulcsok átadói, arra vonatkozólag M. Franco, a törökországi zsidóság történetírója nyújt fölvilágosítást. *Essai sur l'histoire des Israélites de l'Empire Ottoman* (Paris 1897.) című munkájában közöl egy okiratot, amelyből kitűnik, hogy József zsidó, Salamon fia és ennek utódai kiváltságlevelet kaptak, jutalmul azért, hogy József Szolimán szultánnak Budavár kulcsait átadta.

A kérdéses kiváltságlevél így kezdődik:

— „Midőn az én dicsőséges ősöm, az Istenben boldogult Soliman szultán Bodon (Buda) várát elfoglalta, akkor neki Sali zsidónak, Jassef fiának,

„a jelen császári okirat birtokosának nagyatyja Jassef, Salamon fia a város kulcsait átadta és az átadásnál részt vett...”

A sok kiváltság között szerepel az is, hogy Jassef utódainak joguk van a keresztény hadifoglyokból 10 szolgát és 5 szolgát vásárolni maguknak. A budai zsidók a kivonuló török sereghez csatlakoztak és a török kormány Szalonikiben telepítette le őket.

Mordtmann ebből arra következtet, hogy a zsidók valami okból féltek visszatérő keresztény honfitársaik bosszujától, mert ők közvetítették a város átadását a szultánnak.

Histrió.

s házinyomdája 1919.